

## ЕВРОПЕЙСКО ПРАВО

### ДЕЛОТО КАМБУРОВ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

**СЪВЕТ НА ЕВРОПА**  
**ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА**  
**ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ**  
**(Жалба № 31001/02)**

**РЕШЕНИЕ**  
**СТРАСБУРГ, 23 април 2009 г.**

Окончателно. Настоящото решение може да претърпи някои редакционни промени.

23/07/2009

По делото *Камбуров срещу България*

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение) в състав:

г-н Райт Марусте (Rait Maruste), *председател*,

г-н Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),

г-жа Ренате Йегер (Renate Jaeger),

г-н Марк Вилигер (Mark Villiger),

г-жа Изабел Беро-Льофевр (Isabelle Berro-Lefèvre),

г-жа Миряна Лазарова Трайковска (Mirjana Lazarova Trajkovska),

г-жа Здравка Калайджиева (Zdravka Kalaydjieva), *съдиш*,

и г-жа Клаудия Вестердик (Claudia Westerdiek), *секретар*,

след като проведе закрито заседание на 31 март 2009 г., постанови следното решение, прието на същата дата:

### **ПО ПРОЦЕДУРАТА**

1. Делото е образувано по жалба (№ 31001/02) срещу Република България, подадена до Съда на 31 юли 2002 г. от гражданина на тази държава г-н Захари Бечев Камбуров („жалбоподателят“) на основание на чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Жалбоподателят се представлява от г-н В. Стойчев, адвокат, практикуващ в гр. Димитровград. Българското правителство („правителството“) беше представявано от г-жа М. Пашева от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателят твърди по-специално, че съдебното решение на районния съд, с което е бил признат за виновен в извършването на нарушение на обществения ред с ниска степен на обществена опасност, не подлежи на обжалване пред съд от висока инстанция.

4. На 15 май 2006 г. Съдът обяви жалбата за частично недопустима и реши да доведе до знанието на правителството оплакването по чл. 2 от Протокол № 7. Доколкото чл. 29, § 3 от Конвенцията позволява това, наред с това беше взето решение съдебният състав едновременно да се произнесе по допустимостта и по същество.

## **ПО ФАКТИТЕ**

### **I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО**

5. Жалбоподателят е роден през 1957 г. и живущ в Димитровград.

6. Сутринта на 1 февруари 2002 г. той бил замесен в спор с административната секретарка на районния съд.

7. В същия ден директорът на Регионална служба „Полиция“ предложил на районния съд да наложи на жалбоподателя наказание в съответствие с Указа за борба с дребното хулиганство. Районният съд провел заседание и делото било подложено на разискване. С решение, постановено още същата вечер, въпросното лице било признато за виновно в извършването на нарушение на обществения ред с ниска степен на обществена опасност и било осъдено да изтърпи наказанието задържане в поделенията на МВР за срок от пет денонощия.

8. Решението на съда, което не подлежало на обжалване, било незабавно изпълнено.

## **II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА**

### **1. Указът от 1963 г. за борба с дребното хулиганство (указът от 1963 г.)**

9. Този указ е бил приет от Президиума на Народното събрание в рамките на опростена законодателна процедура, както позволяваше чл. 35 от Конституцията от 1947 г., която днес е отменена. Съгласно Закона за нормативните актове указът е законодателен акт с общо значение, който се обнародва в „Държавен вестник“ (чл. 37 от посочения закон).

10. Въпросният указ визира преследването на дребното хулиганство, определено като всяка „непристойна проява, изразена в употреба на ругатни, псувни или други неприлични изрази на публично място пред повече хора, в оскърбително отно-

шение и държане към гражданите, към органите на властта или на обществеността или в скарване, сбиване или други подобни действия, с които се нарушава общественият ред (...) но не представлява престъпление по чл. 325 от Наказателния кодекс“ (вж. параграф 15 по-долу) (чл. 1, ал. 2). За този вид прояви се налага наказание задържане до петнадесет денонощия или глоба (чл. 1, ал. 1).

11. Съгласно чл. 6 от указа от 1963 г. делата се гледат от териториално компетентния районен съд. Решението, постановено от тази юрисдикция, не подлежи на обжалване (чл. 7).

### **2. Законът за административните нарушения и наказания (законът от 1969 г.)**

12. Със закона от 1969 г. се уреждат условията, при които може да се търси административна отговорност от физически и юридически лица.

13. Съгласно главата, отнасяща се до измененията, които се внасят с него в други законодателни актове, и относимата вътрешна съдебна практика (тълкувателно решение № 58 от 30.12.1980 г. по н. д. № 53/1980 г.) споменатият закон се прилага субсидиарно по отношение на указа от 1963 г. Той предвижда възможност компетентният прокурор да поиска възобновяването на съдебно производство при определени много ограничени хипотези (членове 70–73).

14. Членове 65–69 от закона от 1969 г., уреждащи прегледа по реда на надзора, са отменени през 1998 г.

### **3. Чл. 325 от Наказателния кодекс**

15. Тази разпоредба инкриминира хулиганските прояви, които тя определя като непристойни действия, грубо нарушаващи обществения ред и изразяващи явно неуважение към обществото.

## **III. ОБЯСНИТЕЛНИЯТ ДОКЛАД КЪМ ПРОТОКОЛ № 7 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА**

16. Приложимите разпоредби от обяснителния доклад към Протокол № 7 гледат, както следва:

„17. [Чл. 2 от Протокол № 7] дава право на всяко лице, признато за виновно от съд за извършено престъпление, да обжалва обявяването си за виновно или осъждането си пред юрисдикция от по-висока инстанция, като не е задължително непременно тази инстанция да е оправомощена да разгледа едновременно и двата въпроса (относно виновността и относно осъждането). Така например, ако осъденото лице се е признало за виновно в извършването на деянието, за което е обвинено, това право може да се ограничи до преразглеждане на неговата осъдителна присъда. Що се отнася до текста на съответната разпоредба от Пакта на ООН (чл. 14, параграф 5), терминът „съд“ бе добавен, за да стане съвършено ясно, че този член не се отнася до нару-

шенията, по които са се произнесли органи на властта, които не са съдилища по смисъла на чл. 6 от Конвенцията.

(...)

20. Параграф 2 от този член разрешава изключения от това право:

- за маловажните нарушения, така както са определени в закона;
- когато въпросното лице е било съдено на първа инстанция от най-висшата юрисдикция, например поради неговия ранг (министър, съдия или друго лице, заемащо отговорен пост) или поради естеството на нарушението;
- когато въпросното лице е било осъдено след обжалване на неговото освобождаване.

21. За да се реши дали дадено нарушение е маловажно, един от важните критерии е да се знае дали за това нарушение се налага или не наказанието лишаване от свобода“.

## **ПРАВЕН АНАЛИЗ НА ФАКТИТЕ**

### **I. ОТНОСНО ТВЪРДЯНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛ. 2 ОТ ПРОТОКОЛ № 7 КЪМ КОНВЕНЦИЯТА**

17. Жалбоподателят твърди, че е нарушено правото му на двустепенна юрисдикция, предвидено в чл. 2 от Протокол № 7 към Конвенцията, който гласи, че:

„1. Всяко лице, признато от съда за виновно в извършването на престъпление, има право да обжалва обявяването си за виновно или осъждането си пред висшестоящ съд. Упражняването на това право, включително основанията за това, се урежда от закона.

2. Това право подлежи на изключения, когато се отнася за несъществени престъпления, определени от закона, или когато съответното лице е било осъдено в първа инстанция от най-висшия съд в държавата, или е признато за виновно и осъдено в резултат на жалба, подадена срещу неговото освобождаване“.

18. Правителството възразява срещу тази теза. То поддържа тезата, че чл. 2 от Протокол № 7 е неприложим в конкретния случай, тъй като на въпросното лице е било наложено наказание, което има административен, а не наказателен характер.

19. От друга страна, то твърди, че наказанията за нарушения на общественения ред с по-ниска степен на обществена опасност са подлежали на преглед по реда на надзора, предвиден в чл. 65 от закона от 1969 г.

20. Жалбоподателят отхвърля тези аргументи.

#### **A. По допустимостта**

21. Правителството прави възразение, основавайки се на неприложимостта на чл. 2 от Протокол № 7 спрямо конкретната процедура. Съдът счита, че това възра-

жение е тясно свързано със същността на оплакването, формулирано от жалбоподателя, и решава да го разгледа по същество.

Съдът констатира, че това оплакване не е явно неоснователно по смисъла на чл. 35 § 3 от Конвенцията. Той отбелязва също така, че по отношение на него не е налице никакво друго основание за недопустимост. Поради това то следва да бъде обявено за допустимо.

### **Б. По същество**

22. Съдът припомня, че понятието „престъпление“ в чл. 2, параграф 1 от Протокол № 7 съответства на това за „наказателно обвинение“ в чл. 6 § 1 от Конвенцията (*Гуретка срещу Украйна*, № 61406/00, § 55, 6 септември 2005 г., и *Зайцев срещу Латвия*, № 65022/01, § 53, CEDH 2007-... (извадки). Съгласно постоянната практика на Съда приложимостта на чл. 6 в наказателния му аспект трябва да се преценява на базата на три критерия, а именно: а) квалификация на престъплението според вътрешното право, б) естество на престъплението и в) степен на тежест на санкцията, която е приложима по отношение на засегнатото лице (вж. сред много други *Езех и Конърс срещу Обединеното кралство* [GC], № 39665/98 и 40086/98, § 82, CEDH 2003-X). Информацията по този въпрос, която предоставя вътрешното право на държавата ответник, има относителна стойност (*Енгел и други срещу Нидерландия*, 8 юни 1976 г., § 82, Поредица А, № 22, *Озтюрк срещу Германия*, 21 февруари 1984 г., § 52, Поредица А, № 73). За да се приложи чл. 6, е достатъчно конкретното правонарушение по своя характер да е наказателно или да излага заинтересованото лице на риска да получи наказание, което по своето естество и степен на тежест влиза в полето на наказателната материя.

23. В случая дребното хулиганство е било квалифицирано като административно нарушение по българското право, но то се е отнасяло до всички граждани и предвидените санкции са били глоба или лишаване от свобода до 15 дни. Вземайки предвид общата тежест на нарушението, както и естеството и степента на строгост на максималната санкция, предвидена в националното законодателство, Съдът приема, че жалбоподателят е бил обект на „наказателно обвинение“ по смисъла на чл. 6 от Конвенцията (*Зайцев срещу Латвия*, № 65022/01, § § 31–36, CEDH 2007-... (извадки), *Борисова срещу България*, № 56891/00, § 29 и 30, 21 декември 2006 г.). Съответно Съдът стига до извода, че чл. 2 от Протокол № 7 е приложим в конкретния случай, и отхвърля възражението на правителството.

24. Съдът отбелязва, че не се оспорва фактът, че по силата на чл. 7 от указа от 1963 г. решението на районния съд е било окончателно. Правителството поддържа тезата, че въпросното лице е имало възможност да подаде молба за преглед по реда на надзора. Разпоредбите, уреждащи тази възможност, обаче са били отменени няколко години преди осъждането на жалбоподателя. Що се отнася до възможността за възобновяване на съдебното производство, предвидена в закона от 1969 г., тя не отговаря

на изискванията на чл. 2 от Протокол № 7, тъй като освен твърде ограниченото ѝ приложно поле тя не е била пряко достъпна за жалбоподателя (*Гуренка*, цитирано по-горе, § 60 и 61).

25. Остава да се провери дали деянието, за което жалбоподателят е бил осъден, не се квалифицира като „нарушение с по-ниска степен на обществена опасност“ по смисъла на чл. 2, § 2. За тази цел Съдът трябва да пристъпи към анализ на термините в обяснителния доклад към Протокол № 7, от който изрично следва, че един от важните критерии, за да се реши дали дадено нарушение е с по-ниска степен на обществена опасност, е дали предвиденото наказание е свързано с лишаване от свобода, или не (§ 16 по-горе).

26. В конкретния случай указът от 1963 г. е предвиждал наказание задържане за деянието, предмет на спора, до 15 денонощия. Впрочем предвид целта на чл. 2 и естеството на предвидените в него гаранции Съдът е убеден, че деяние, за което законът предвижда лишаване от свобода като основно наказание, не може да бъде квалифицирано като „незначително“ по смисъла на параграф 2 от този член (*Зайцевс*, цит. по-горе, § 55). Следователно жалбоподателят би трябвало да има възможността да поиска решението на районния съд да бъде разгледано от юрисдикция от по-висша инстанция.

27. Предвид гореизложеното налице е нарушение на чл. 2 от Протокол № 7.

## **II. ОТНОСНО ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА**

28. По смисъла на чл. 41 от Конвенцията

„Ако съдът установи, че е имало нарушение на конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на високодоговарящата страна допуска само частично обезщетение за последиците от това нарушение, съдът присъжда, ако това е необходимо, справедливо удовлетворение на потърпевщата страна“.

### **A. Вреди**

29. Жалбоподателят претендира обезщетение в размер на 20 000 евро за претърпените от него неимуществени вреди.

30. Правителството не е направило коментар.

31. Съдът счита, че е целесъобразно да присъди в полза на жалбоподателя обезщетение в размер на 1000 евро за неимуществени вреди плюс евентуално начисления дължим данък, в съответствие с относимата съдебна практика в тази област (*Зайцевс*, цит. по-горе, § 61).

**Б. Съдебни разноси**

Поради това, че жалбоподателят не е представил изобщо искане за възстановяване на направените от него съдебни разноси, Съдът счита, че не е целесъобразно да му присъди определена сума за тази цел.

**В. Лихва за забава**

32. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се изчислява на основата на пределната ставка по заеми на Европейската централна банка, увеличена с три процентни пункта.

**ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО**

1. *Присъединява* към анализа по съществуващото на делото възражението, основаващо се на твърдяната неприложимост на чл. 2 от Протокол № 7 към Конвенцията;

2. *Обявява* жалбата в останалата ѝ част за допустима;

3. *Обявява*, че чл. 2 от Протокол № 7 от Конвенцията е приложим в конкретния случай, и съответно *отхвърля* възражението на правителството;

4. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 2 от Протокол № 7 към Конвенцията;

5. *Приема*:

а) че държавата ответник трябва да изплати на жалбоподателя в тримесечен срок от влизането в сила на решението съгласно чл. 44, § 2 от Конвенцията сумата от 1000 EUR (хиляда евро) в левовата ѝ равностойност по курса, приложим в деня на плащането, за претърпени неимуществени вреди, плюс евентуално начисления дължим данък;

б) че от изтичането на упоменатия по-горе срок до плащането се дължи проста лихва върху горепосочената сума в размер на приложимата пределна ставка по заеми на Европейската централна банка през този период, увеличена с три процентни пункта;

6. *Отхвърля* искането за справедливо удовлетворение в останалата му част.

Изготвено на френски език и впоследствие съобщено писмено на 23 април 2009 г., в съответствие с чл. 77, § 2 и 3 от Правилата на Съда.

Клаудия Вестердик  
Съдебен секретар

Райт Марусте  
Председател